

מורכבות תופעת הפלצבו – עורבות תהליכים קוגניטיביים 290.4842

שם המרצה: פרופ' מיכל גרנות

דוא"ל granot@research.haifa.ac.il

שנה"ל תש"פ - סמסטר א' - יום שני 12:15-13:45

המטרה המרכזית של הקורס הינה להיחשף למגוון ההיבטים של מורכבות תופעת הפלצבו והנוצבו בהקשר לכאב ותחומים נוספים של התערבויות טיפוליות כמייצגים את מורכבות התגובה לטיפול. יינתן דגש לאופן בו תהליכים קוגניטיביים, בעיקר ציפייה והתניה לצד למידה חברתית, וכן אלמנטים הכרוכים בטקס הטיפולי, עמדות המטפלים ואיכות הקשר הטיפולי עימם מעצבים את תגובת הפלצבו דרך הצגת תיאוריות עדכניות. יוצגו מודלים ביולוגיים, אישיותיים וחברתיים המתארים את הביטויים הייחודיים של פלצבו ונוצבו בנשים ובגברים ואת השונות הבין והתוך אישית בביטוי התופעה בהקשרים שונים. דגש ייחודי יינתן לאופן בו תופעות הפלצבו והנוצבו מושפעים מההקשר בין מטפלים למטופלים, הדרכה, תמיכה ומתן תקווה וכיצד מרכיבי העשייה הסיעודית והקשר הטיפולי יכול להעצים או להפחית את תגובת הפלצבו. בנוסף, יערכו דיונים על השלכות תופעת הפלצבו בפיתוח התערבויות בעיקר תרופתית על האופן בו ניתן לחקור את יעילות ההתערבות תוך התייחסות לאפקט הפלצבו.

ההוראה תתקיים באמצעות סקירת הידע העדכני אודות המנגנונים והתהליכים העומדים בבסיס תופעת הפלצבו ואת תרומת התהליכים הקוגניטיביים ופעילות מוחית הקשורה לתהליכי למידה, ציפייה והתניה על עוצמת התגובה להתערבויות טיפוליות בהן מודגם אפקט פלצבו. בנוסף, יוצגו מודלים חדשים דרכם נחקר אפקט הפלצבו והנוצבו הן במודלים מעבדתיים והן בשדה הקליני. לאורך הקורס תתקיים הדרכה לקראת כתיבת עבודה מסכמת בנושא ספציפי בה מודגמת העמקת הידע על מימד ספציפי של תופעת הפלצבו לצד חשיבה ביקורתית על איכות המחקר בתחום. לאורך הקורס תיבנה התשתית לכתיבה העבודה שתציג הבעת עמדה, יכולת להעלות השערה או לזהות שאלה כביטוי לראייה אינטגרטיבית של החקר בנושא הנבחר. יינתן דגש לפיתוח חשיבה ביקורתית וראייה רב ממדית תוך תוך ליווי והנחייה כיתתית ופרטנית.

דרישות הקורס:

1. נוכחות חובה והשתתפות פעילה במפגשים. (היעדרות מעל 20% לא תאפשר הגשת עבודה מסכמת).
2. עבודה מסכמת

הערות:

1. הדרכה לאיתור ספרות רלוונטית תעשה באופן פרטני לפי הנושא הנבחר ודרך לימוד כיתתי בשלב גיבוש הרציונל לבחירת הנושא וכתיבת המבוא לעבודה
2. הנחיות מפורטות לכתיבת העבודה יועלו לאתר המודל ויוסברו בפירוט בתחילת הקורס